

Reportagemakster Karine Classen over *Afscheid op Één*

‘Als je afscheid kunt nemen, grijp dan die kans’

Vijf mensen lieten reportagemakster Karine Classen (28)

toe op het intiemste moment van hun leven: het einde. In het pro-ductiehuis waar ze die momenten samen puzzelt, vertelt ze bevolgen over de reeks, maar vooral over de mensen die ze erdoor leerde kennen.

Waarom wil je deze reeks tonen aan mensen?

Karine Classen: ‘Met *Afscheid* wil ik het onbespreekbare bespreekbaar maken. Deze mensen krijgen een stempel: palliatief, terminaal, wil euthanasie. Plots leven zij in de marge van de maatschappij, maar dat blijven gewoon mensen. Mensen die voor hun levenseinde staan en die we niet mogen vergeten. Het loont om naar hen te luisteren.’

Wat hebben zij je geleerd over het leven?

‘Vanaf nu wil ik de dingen benoemen en eerlijker zijn. Tegenover anderen maar vooral tegenover mezelf. Het is een cliché, maar je hebt maar één leven. Het is gewoon zo kort. We doen zo veel dingen voor een ander. En dat is schoon. Maar doe ook gewoon de dingen die jij wilt in het leven. Zeker als het gaat om je levenseinde. Het is het laatste dat je nalaat.’

Leven zonder betekenis

Een uitspraak van MS-patiënt Bart uit de eerste aflevering bleef me bij. ‘Het leven gaat verder maar met minder betekenis.’

‘Dat gaat door merg en been. Maar voor hem is dat zijn realiteit. Ik heb hem onlangs opgezocht om de beelden te laten zien. Die uitspraak was erg confronterend voor hem en zijn vrouw. Zij hoorde dat voor de eerste keer. Maar ze weten allebei dat het de waarheid is. Hij kan niet meer alleen naar het toilet, vergeet steeds meer ... Zijn vrouw probeert wel nog zijn leven in te vullen. Door er thuis voor hem te zijn of door hem kortverhalen te geven om te lezen. Want dat deed – doet – hij graag.’

Geldt die uitspraak ook voor de andere mensen in de reeks?

‘Goh, ik denk het niet. Voor Theo uit de tweede aflevering heeft het leven een nog diepere betekenis gekregen, denk ik. De dokters verklaarden hem terminaal, maar hij heeft die fatale datum ruimschoots overschreden. Ook voor Annick is dat anders. Zij heeft een ongeneeslijke kanker,

► *Karine Classen: ‘Het programma heeft me rust gebracht in mijn eigen rouwproces.’*

maar haar kinderen zijn haar leven op dat moment. Zij geven haar betekenis. En ook Suzy geeft tot het einde betekenis aan haar leven. Zij deed specifiek mee aan de reeks om het taboe rond euthanasie te doorbreken, want dat is er nog steeds, vindt ze. Dat merk je ook wel aan de reactie van haar man, die er moeilijk vrede mee kan nemen.’

Tijd voor afscheid

Je verloor zelf je vader aan kanker. Heb je deze reeks ook gemaakt voor hem?

‘Nee, het klinkt misschien cru, maar dat ging mijn vader niet terugbrengen. Het heeft mij wel rust gebracht in mijn eigen rouwproces. En het heeft mij iets doen inzien. Net zoals de mensen in de reeks, wist ik dat hij ging sterven. Ik wist alleen niet wanneer. Maar de weken, maanden voor het eindpunt, die palliatieve fase, zijn cruciaal. Mensen kunnen uit het niets uit je leven gerukt worden. Als je al de kans hebt om afscheid te nemen, grijp dan die kans. Ik heb dat niet gedaan. Ik vraag mij af hoe mijn rouwproces zou geweest zijn, als ik er wel bewust mee bezig geweest zou zijn.’

Hoe komt het dat je die kans niet gegrepen hebt?

‘Ik weet het niet. Het zit gewoon ingebakken in de Vlaamse cultuur om niet te praten over dingen die hard en moeilijk zijn.’

Jij lijkt me toch vrij vlot?

‘Daar zou je van schrikken. Ik heb dat geleerd. Er is een heel groot verschil tussen wie ik nu ben en wie ik een half jaar geleden was. Dan heb ik het niet over mijn karakter, maar net over die dingen benoemen. Daarin heb ik veel stappen gezet sinds de dood van mijn vader.’

Ik heb beter afscheid genomen van de mensen uit *Afscheid*, dan van mijn vader.

Heb je de mensen uit de reeks vragen gesteld die je je vader had willen stellen?

‘Ik heb keiveel vragen gesteld. Alles wat in mij opkwam. Eigenlijk – en dat is absurd – heb ik beter afscheid genomen van de mensen in *Afscheid*, dan van mijn vader. Maar ik heb daar vrede mee ondertussen. Het is gemakkelijker als je een buitenstaander bent. Ik heb altijd vlotter kunnen babbelen met mensen die ik niet ken, dan met mensen die dicht bij mij staan. Nu heb ik geleerd om de beide te doen.’

Het leven zoals het is hebben de mensen die je sprak nog angst voor de dood?

‘Dat verandert doorheen de tijd en is persoonlijk. In het begin zei Theo: *Genoeg is genoeg. Als ik niet meer naar de koers of mijn voetbalclub kan gaan ... Hup, gedaan*. Maar als het echt slecht ging, dan voelde ik dat hij wel bang was. Ik heb dat ook letterlijk gevraagd aan Annick toen ik haar de laatste keer sprak. *Ja, zei ze, nu ben ik wel bang*. We zullen nooit weten hoe het is om de dood in de ogen te kijken tot we er staan. Terwijl Gaston, de vijfde persoon in de reeks, net rustiger werd op het einde. Hij was heel religieus. En hoe slechter hij werd, hoe sterker hij werd door zijn geloof. Ik keek daar met grote ogen naar. Zelfs zijn vrouw wist niet dat dat zo diep zat.’

Ben jij zelf bang voor de dood?

‘Ik wil niet bezig zijn met de dood. Ik ben 28 (*lacht*). Ik praat over afscheid. En afscheid nemen maakt deel uit van je leven. *Afscheid* is gewoon het leven zoals het is. Bij momenten rauw en hard, maar ook met subtiële humor en heel gewoon.’

Michiel Verplancke

Afscheid, nog tot 30 mei op woensdag om 21.30 uur op Één.

We zullen nooit weten hoe het is om de dood in de ogen te kijken tot we er staan.